

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2018-02-12
Besvaras senast
2018-03-05

Till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2017/18:373 Studieförbundet Ibn Rushd

Rasistiska hatbrott är ett allvarligt problem i dagens Sverige. En grupp som är särskilt utsatt för hatbrott är Sveriges muslimska minoritet. Enligt Brås senaste rapportering, siffror som gäller år 2016, anmäldes sammanlagt 439 hatbrott med islamofobiska motiv, varav majoriteten handlade om olaga hot eller ofredanden. Naturligtvis kan det finnas anledning att misstänka att mörkertalet är stort när det gäller alla former av hatbrott.

Regeringen har den 26 oktober 2017 (Ku2017/02228/DISK) gett Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) i uppdrag att ”genomföra regionala seminarier om rasism för civila samhället, särskilt muslimska församlingar och organisationer samt andra berörda aktörer, i syfte att öka benägenheten att polisanmäla brott och anmäla diskriminering riktad mot muslimer”.

I direktiven påtalades behovet av att ”SST på lämpligt sätt [ska] inhämta kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer såsom Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Brottsförebyggande rådet och Forum för levande historia samt tillämpa ett jämställdhetsperspektiv”.

Vilken samverkan som skett med berörda myndigheter och på vilket sätt jämställdhetsperspektivet skulle ha fått genomslag i kampanjen framgår inte i SST:s presentation av kampanjen på myndighetens hemsida. Här framgår i stället att man i genomförandet av uppdraget ”valt att samarbeta med studieförbundet Ibn Rushd som har ett brett kontaktnät med muslimska församlingar och föreningar runt om i Sverige”. För detta ändamål har studieförbundet Ibn Rushd erhållit ett ekonomiskt anslag om 600 000 kronor.

Ibn Rushd är ett studieförbund som upprepade gånger, bland annat av Svenska kommittén mot antisemitism, har kritiserats för sina arrangemang med inbjudna öppett antisemitiska talare. Samma anklagelser har vid upprepade tillfällen riktats mot flera av studieförbundets medlemsorganisationer. Studieförbundet Ibn Rushd har också anklagats för att i sina lokaler i Skåne ha exponerat sfi-studenter för religiös litteratur med misogynt innehåll.

År 2013 lämnade man tillsammans med ett flertal andra islamistiska organisationer in en anmälan mot Sverige till FN. I denna ”alternativa CERD-rapport” gick man bland annat till hårt angrepp mot Sveriges arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Som särskild måltavla för kritiken valde man

ut dåvarande Ungdomsstyrelsens (nuvarande MUCF) forskarrapport *Gift mot sin vilja* (2009), som än i dag är den mest ambitiösa kartläggning av hedersförtrycket som gjorts på nationell nivå.

I denna utredning framhöll forskarna särskilt att det skulle vara missvisande att från deras underlag dra slutsatser om religionstillhörighet bland dem som utövar eller drabbas av hedersrelaterat våld och förtryck. Samtidigt konstaterade man att det från enkätmaterialen ”framgår att flickor och pojkar från samtliga religioner har begränsningar i framtida partnerval” (*Gift mot sin vilja*, s. 112). Forskarna hade också genomfört en särskild enkätstudie i vissa socialt utsatta områden. Urvalet hade alltså inte gjorts utifrån svarspersonernas religionstillhörighet. *Gift mot sin vilja* är därför en studie över hedersförtryckets utbredning och inte en anklagelseakt mot svenska muslimer.

I Ibn Rushds med fleras rättshaveristiska anmälan skrev de på engelska (min översättning i följande anföring) att forskarna bakom *Gift mot sin vilja* ”helt och hållet bekymrade över muslimer”. Vidare skrev man: ”[T]vångsäktenskap ser därför ut att vara ett marginellt fenomen, men rapportförfattarna fortsätter att göra en poäng av att uppmärksamma att fler ungdomar oroar sig för frihetsinskränkningar i val av gemål i områden med hög andel muslimer.” Genom att medveten förvränga innehållet i rapporten ville anmälarna misstänkliggöra hela Myndighetsveriges arbete med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, för att vara ett utslag av islamofobi. Dagens förbundsrektor för Ibn Rushd var en av undertecknarna av anmälan.

Organisationen som fick i delegation att genomföra regeringsuppdraget är en kontroversiell organisation som själv har anklagats för att upplåta plattformar till personer som tidigare uttryckt hat mot den judiska minoriteten. Vidare har organisationen tidigare vänt sig till världssamfundet för att driva något slags process om att svenska myndigheters arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck är ett uttryck för islamofobi. Detta måste ha varit känt hos såväl Kulturdepartementet som STS när uppdraget delegerades ut. Den som ger 600 000 kronor i bidrag för en informationskampanj om islamofobi till en organisation som såväl nationellt som internationellt bedriver ett påverkansarbete för att misstänkliggöra Sveriges arbete mot hedersrelaterat förtryck är ett uttryck för islamofobi tar naturligtvis en avsevärd risk att få en kampanj som faktiskt smutskastar arbetet mot hedersrelaterat förtryck för att vara islamofobi i retur. Och det är precis vad regeringen har fått.

Nyligen presenterades kampanjsidan islamofobi.se. Här finns relevant information och länkar som berör det som var syftet med kampanjen: att informera om islamofobiska hatbrott och hur man går till väga för att anmäla dessa. Men här ges också ännu större utrymme åt några ”expertröster” om islamofobi. Massoud Kamali (professor i socialt arbete) slår här fast: ”En rad omständigheter som demoniseringen av muslimer som terrorister och kulturell underlägsna genom ’hedermordsdebatten’ har bidragit till den politiska och mediala förstärkningen av antimuslimismen.” Här upprepas alltså föreställningen om att allt tal om hedersförtryck är ett utslag för demonisering av muslimer. ”Hedersmord” försätts med citationstecken och typiskt nog finns inte heller några referenser till forskning som skulle bekräfta Kamalis propaganda. Kamali är känd för att bedriva kampanjer mot oss som aktivt arbetat och som arbetar med att förebygga hedersrelaterat förtryck. År 2004 skrev han i en antologi utgiven av tidskriften Expo om hur hedersdebatten drivits fram av invandrare i Sverige som ville göra karriär eller ideologiskt ”förespråkar stalinistiska metoder”. Detta misstänkliggörande av allt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck har Kamali sedan upprepat och i stället kritiserat hur svensk familjelagstiftning tagit ifrån föräldrarna makten över barnen. Forskarrön om hedersförtryck i Sverige har han avfärdat med hänvisningar till hörsägen om att ”invandrartjejer som går till socialtjänsten och säger att de är misshandlade eller förtryckta hemma, som skyller på det för att få egna lägenheter”. På sociala medier har han angripit mig, socialdemokraten Nalin Pekgul och förre folkpartiministern Nyamko Sabuni för att vara ”hustjänare” eftersom vi uppmärksammat hedersförtrycket. Kamalis uppfattning om att uppmärksammande av hedersvåld och hedersrelaterat förtryck är ett uttryck för missaktning mot muslimer som grupp måste stått klar för Ibn Rushds kampanjmakare när de bad om dennes medverkande som expert.

Ett annat ”expertutlåtande” på regeringens kampanjsida mot islamofobi levereras av debattören Kitambwa Sabuni som skriver: ”Tyvärr har många svenska muslimer också anammat det här tunnelseendet kring islamofobi och tror att kampen mot islamofobi handlar om att ta majoritetssamhället i handen och gemensamt fördöma människor som attackerar moskéer. Det är i sig självt inte fel men om kampen begränsas till detta har det faktiskt som konsekvens att det stärker majoritetssvenskars sociala verklighet kring islamofobi och deras självbild som oproblematiska och antirasistiska. Dessa muslimer, som ibland ges hedersbeteckningen ’moderata muslimer’, tror på idén att vanliga majoritetssvenskars islamofobiska attityder beror på okunskap och rädsla för det okända och kan botas genom att muslimer tar på sig rollen som goda

ambassadörer för sin religion.”

På detta sätt har regeringsuppdraget om islamofobiska hatbrott – med ett därtill uttalat jämlikhetsperspektiv – utvidgas till att också förneka förekomsten av och svartmåla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, samt att förlöjliga muslimer som vill föra en dialog med det som på sidan kallas ”majoritetssamhället”. Kampanjen har därmed utvecklats till något som till delar motverkar kvinnors, barns och hbtq-personers rättigheter. Betydande delar av informationskampanjen går också på tvärs med regeringens uppställda ambitioner med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, vilka också kommer till uttryck i regeringens egen avsiktsförklaring. En informationsinsats mot islamofobi har också i delar blivit en kampanj som förlöjligar muslimer som inte faller studieförbundet Ibn Rushds ”experter” i smaken. Det är inte sannolikt att detta informationsprojekt hade urartat på ett liknande sätt om det i stället hade getts till någon eller några av de myndigheter som regeringen omnämnde i sin ursprungliga formulering av uppdraget: Polismyndigheten, Diskrimineringsombudsmannen, Brottsförebyggande rådet och Forum för levande historia. I stället har alltså hela det viktiga uppdraget lagts på ett ideellt studieförbund utan en statlig myndighets erfarenheter och kompetenser på området att bedriva stora informationskampanjer.

Med anledning av detta vill jag fråga kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke:

1. Anser ministern att det är rimligt att en sådan viktig informationskampanj om islamofobi och islamofobiska hatbrott delegeras till en ideell organisation som till betydande delar omformulerat uppdraget till ett misstänkliggörande av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck?
2. Anser ministern att det är rimligt att delegera en sådan viktig informationskampanj om islamofobi och islamofobiska hatbrott till en ideell organisation som uttryckligen menar att svenska myndigheters och frivilligorganisationers arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck är ett uttryck för islamofobi?
3. Anser ministern att SST genom att delegera kampanjen till studieförbundet Ibn Rushd fullföljt sitt uppdrag enligt direktiven att involvera andra myndigheter (Polismyndigheten,

Diskrimineringsombudsmannen, Brottsförebyggande rådet och Forum för levande historia) och att i genomförandet av uppdraget tillämpa ett jämställdhetsperspektiv, som regeringen ursprungligen uppdrog åt myndigheten?

4. Kommer ministern att i framtiden försäkra sig om att andra informationskampanjer som initieras från Kulturdepartementet inte till betydande delar innehåller misstänkliggörande av svenska myndigheters och frivilligorganisationers arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck?

.....

Amineh Kakabaveh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander